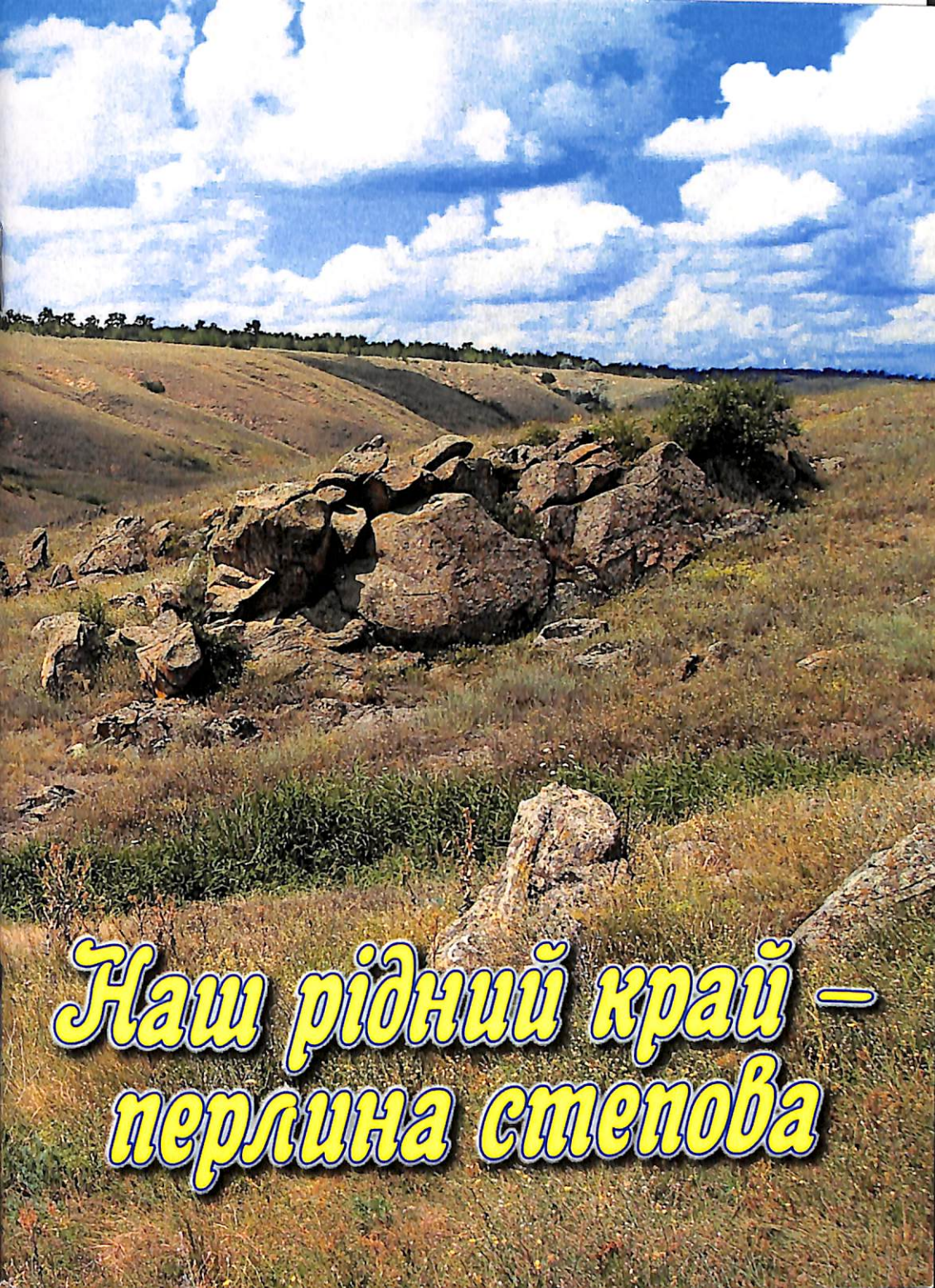




*Наш рідний край –  
перлина степова*

Комунальний заклад «Більмацька публічна бібліотека»  
Більмацької селищної ради  
Більмацького району Запорізької області

# ***Наш рідний край – перлина степова***

**Альманах  
Випуск II**

сmt. Більмак  
2021

*Збірка присвячена Дню  
Більмацької територіальної громади*



Найбільша цінність нашої громади – це люди. Найвищими цінностями кожного мешканця громади є мир і Україна. Нехай любов до рідного краю спонукає всіх нас на добрі справи заради нашої Малої Батьківщини, окриляє на нові звершення та приносить мир і спокій нашій державі.

Щасливої нам долі у рідній громаді!

*Більмацький селищний голова  
Борис Ковальчук*

## ДО ЧИТАЧІВ

*Рідна земле, тобі я вклоняюсь  
За наснагу, за хліб, за життя,  
Бути вірним навік присягаюсь,  
Ти – стежина моя в майбуття*  
**Анатолій Левада**

Нам пощастило жити в чудовому краї, історію якого вершать люди. Їх творчість вилилась в альманах «Наш рідний край – перлина степова». Збірка вмістила твори різних поколінь жителів нашої громади. Любов і краса людського життя та природи, дотепний жарт лаконічно переплітаються на сторінках цієї збірки.

Оповідання, вірші та замальовки, зібрані з різних куточків громади, оспівують любов до Батьківщини та рідного краю, сюжети з історії малої батьківщини, красу рідної мови, розмаїття традицій кількох поколінь.

Люди є основою нашої громади і суспільства. Кожен з нас хоче бачити громаду дружньою, сильною і процвітаючою. У нас спільні свята та будні і єдина мета - зробити свою громаду найкращою. І нехай багато літ над нашим степовим краєм звучить мелодійне, поетичне слово, без якого неможливо уявити розмаїтий світ добра і краси.

**Колектив комунального закладу  
«Більмацька публічна бібліотека»**

---

---

**Олександр Шиян**

---

---

## **ГІМН ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

(музика Олександра Шияна)

Буде жити, як одна родина,  
Наш козацький Запорізький край,  
Щоб зростала велич Батьківщини,  
На столі був пишний коровай.  
Ми з'єднались волею єдині,  
У руках є сила від землі.  
Наші села – то є України  
Гідні слави люди-трударі.  
Зійде сонце, веснами пролється,  
Заквітують ниви за селом.  
Хай нам множиться, біда минеться,  
Щастя прийде з миром і добром!  
Щоб було у полі і в коморі  
З кожним роком збіжжя золоте,  
Щоб у radoшах, єднанні й долі  
Тут зростало плем'я молоде!

---

---

**Людмила Кожухар**

---

---

## **ДО РІЧНИЦІ НАШОЇ ГРОМАДИ**

Із студеної криниці  
На розвеснених вітрах  
П'ю я воду із криниці,  
Ніби вільний, гордий птах.

А за спиною – громада,  
Це ж – і сила, і народ.  
І новенька автострада  
Гідна всяких нагород.

І нові переконання,  
І покращало життя.  
І роса в дорозі рання  
Пророкує майбуття.

## РОЗДУМИ

Той полин, що край городу  
(Він не родич огірку),  
Попри вдачу, попри вроду,  
Думу думає гірку.

Час пливе, життя минає.  
І вночі Чумацький Шлях  
Пам'ятати закликає  
Наших предків. На вітрах

Загортаються клени,  
І стоять старі дуби.  
І всміхається до мене  
Місяць нашої доби.

І міцніє наша воля,  
Відступає відчай, страх.  
І шепоче щось тополя  
На розвеснених вітрах.

\*\*\*

Хай буде мир, хай буде свято!  
Хай люди в нас живуть багато!  
Хай буде сонце, поле, жито,  
І гарно люди будуть жити!

## ПОВЕРТАЮСЯ В МИНУЛЕ

Повертаюся в минуле: липень, хмари, вишні, град.  
Ось село моє заснуло, зеленіє виноград.

Ось малі тупочуть ніжки, ну і я ще молода.  
На сандаликах застіжки, і невпевнена хода.

А кругом вирує літо, тополині бачить сні.  
І любов'ю я зігріта, як забутої весни...  
Скільки весен! Тепле літо, мама, тато, син і я.  
Я турботою зігріта, бо зі мною ще сім'я...

Повертаюся в минуле і прошу: «Мене зігрій!»  
А село ж таки заснуло серед квітів, бджіл і мрій.  
Я тягну до нього руки: «Ти, минуле, зупинись!».  
Будуть зустрічі й розлуки. Прийде щастя ще колись.

\*\*\*

Ніхто не чекає удома на мене,  
Лиш листя у вікна загляне зелене.  
Лиш вітер, який ще гуля в комині.  
Ніхто не всміхнеться з порога мені.

Крилаті вітри прилітають до хати,  
На сонячний усміх завжди я багата,  
Чекаю дарунків від щедрої долі:  
Поезії, хліба і сонця доволі.

## КОХАНОМУ

Весняна повинь. Вітер віє.  
Почую кроки вдалині.  
І пелюсткову цю завію  
Побачу я іще у сні.

Тополі ось злітають в небо,  
І гірко плачуть полини.  
У нас з тобою все як треба,  
Й діждались літа ясени.

\*\*\*

Ніч, неначе чорна киця,  
Засвітила в небі зорі.  
Спить рожева полуниця,  
Літо знову в нас надворі.

Місяць рогом зачепився,  
Та й висить над цілим світом.  
Знову ти мені наснився,  
І Карпати, і трембіти.

---

---

**Любов Сахно**

---

---

## **КРАЮ МІЙ, ПЕРЛИНО СТЕПОВА**

Наш рідний край – перлино степова,  
Для мене ти найкращий в світі.  
Для мене всі епітети й слова,  
За це усе я повністю в отвіті.

Притаманно це кожній людині –  
Ностальгія по рідних краях –  
Чи в лиху, чи в щасливу годину  
Сумуєм всі по дзвінких солов'ях.

Це тому, що ми тут народились,  
Душі тут пристань, тихий спокій.  
Тому ми тут і пригодились,  
Наснага наша із криниць глибоких.

Бувають краї, може, й кращі –  
З природним ландшафтом шикарним,  
Та я не зміню свій нізащо,  
Він для мене рідний, дуже гарний.

Як вертаєш з далеких доріг,  
Ти спитай: «Як живеш, рідний краю?»  
Тут твій дім, тут твій рідний поріг,  
І кращого в світі не знаю.

## КРАЙ НАШ ПОЕТИЧНИЙ

Наш край талантами багатий,  
Є в нас художники, артисти,  
Що до пісень уже завзятий,  
Й ніхто не бачить в цім користі.

А що вже край наш поетичний,  
Наснагу з рідної землі  
Взяв наш Петро Ребро ліричний,  
Повів по Берді поетичні кораблі.

Плеяда ціла в нас поетів:  
Нагнибіда, Орач і Рекубрацький,  
Сузір'ям талановитих злетів  
Розсипавсь небокрай зненацька.

А правий берег Гайчура крутий  
Дав світу Абліцова Олександра.  
Йому усе життя іти і йти  
До рідного села, до осокорів мандри.

А над Вершиною стелиться літо,  
Вже прибув менестрель степовий.  
Божко представляє для білого світу,  
Романтичний свій триптих новий.

На рідній землі служать музі  
Причиненко, Кожухар і Левада.  
Живіть в чудовім творчім крузі.  
І рифми ляжуть так, як нада.

Хай Вам пишеться, друзі, й твориться,  
Під перо хай лягають рядки,  
А ще краще хай Вам насняться  
Куйбишевські квітучі садки.

## НА ЗУСТРІЧ З ДРУЗЯМИ

За вікном синіє обрій,  
Колеса крутять кілометри.  
Сьогодні в мене настрій добрий,  
До зустрічі останні метри.

Ми поспішаєм в рідний край,  
Де народились і жили.  
В душі у кожного розмай,  
Коли батьки за руку нас вели.

На рідну землю ти ступаєш,  
Це вічності і предків зов.  
Так буде завжди, ти це знаєш,  
Сюди нас тягне знов і знов.

Сюди ми линеєм серцем і душею,  
Тут пристань радості й тривоги.  
І поділилися радістю своєю  
Від пережитих зустрічей, дорог.

## ЗУСТРІЧ У РІДНОМУ СЕЛІ

На скронях у нас сивина,  
Та серце в усіх молоде.  
Знайома стежина, вона  
У рідне село нас веде.

Маленьке село степове  
Згубилось в пшеничних полях.  
Без гучної назви живе  
В цих Запорізьких краях.

Нам рідне воно й дороге,  
Тут лишилося наше коріння.  
Тут дитинство пройшло золоте,  
І юності перше проміння.

Недаром є той «вічний зов»  
І рідна Батьківщина.  
Бо тут пульсує рідна кров,  
І лине пісня солов'їна.

Тут у спогадах мама й тато,  
Такі веселі й молоді.  
І ми, малі, спішим завзято  
Допомогти в сільських труді.

Вулиця рідна, знайома до болю,  
У помислах часто буваємо там,  
Ідеш по зеленому полю,  
Інколи в снах це привидиться нам.

І школи рідної дзвінок  
Дзвенів так малиново.  
І перша вчителька, урок,  
Дали на все життя нам настанови.

А наша станція маленька,  
Була для нас, як маячок.  
Мелькнуть хатиночки біленькі,  
І черговий виносить світлячок.

Уявіть собі наше село,  
Якби всі ми отут залишились.  
Якби нас у світі не вело,  
Скільки б хліба отут колосилось.

Сьогодні б життя тут буяло,  
Вулиці б нові зросли.  
Тут би наші онуки гасали,  
І наші були б тут сліди.

Та не наша у цьому вина,  
Так нам зорі небесні світили.  
Тож наповнимо келих вина,  
Щоб цю землю до скону любили.

## СЕЛО МОЄ

Злетілись до рідного краю,  
Усі пташенята його.  
З трепетом в серці, я знаю,  
Ждали ми часу цього.

Село моє, село моє,  
Життя мого начало.  
Воно твоє, воно моє,  
В душі завжди звучало.

Років немало пройшло,  
Як звідси усі розлетілись.  
І кожного доля знайшла,  
Та не кожному щастя зустрілось.

Сьогоднішня зустріч – це свято,  
Свято твоєї душі.  
Куточок рідної хати  
Ми пам'ятаєм усі.

Ці миті чудові, це свято  
Згадаєш в житті ти не раз.  
В саду чорнобривці і м'ята  
Серце тривожить не раз.

---

---

## **Катерина Бажан**

---

---

**\*\*\***

Сіра пташка  
принесла мені літо у дзьобику.  
І співає собі, заливається  
на вершечку дерева сівши.  
А призахідне сонце,  
утомившись від зимнього мороку,  
заховалось у соняшник,  
пелюстки його золотом вкривши.

**\*\*\***

Сільську тишу – її не зрівняти з міською.  
Тиша насичена запахом нічей фіалкових,  
шурхотом коників,  
відлунням собачого гавкоту,  
дзвоном магічно-нічного життя потаємного...

**\*\*\***

Коли лежиш у траві,  
Закинувши руки за голову,  
То ніби тонеш у небі,  
Що сурьмою в безкраї розлилося.

І плине шлях Чумацький неспішно,  
Розливаючи молоко з глеків,  
Розбиваючи колесами зорі  
В сузір'я янтарних вогнів.

**\*\*\***

Поголубило чорняве небо –  
зорі обсипались.  
І в бузковій світанок  
заплутався

карамельно – рожевий.  
Золотою загравою  
горизонт загорівся:  
сонце прокинулось.

\*\*\*

Твої вії збивають мене з ніг.  
Твій холодний погляд розпалює бажання.  
Кохана моя, чому ти така зверхня?  
Дивлячись тобі вслід,  
Я задихаюсь.

\*\*\*

Фотографія - пташка  
Вилетіла із об'єктива,  
Ловлячи в свої тенета  
Прекрасні моменти життя.

Із паркану спустилась  
Вогненно – кармінна кішка.  
Горда зверхність в зіницях палає,  
Бо нині весна!

---

---

**Володимир Горбань**

---

---

## **ЗРОБИВ ВИСНОВОК**

У лікарні Василя лікар довго слухав.  
До грудей щось приставляв, прикладався вухом.  
Потім мовив: «Коли ти хочеш довго жити  
І здоров'я зберегти – кинь тютюн палити!  
А ще тобі скажу, хоч це кожен знає –  
Нікотину міліграм вмиє коня вбиває...»  
Хлопець тихо причинив двері кабінету  
І у роздумі дістав з пачки сигарету:

Коли клятий нікотин убива худобу,  
То мабуть і поготів винищить мікробів.

---

---

**Андрій Горбатенко**

---

---

## **РІДНА ЗЕМЛЯ**

Люба моя Україно,  
Для мене ти в серці перлина.  
Завжди любить буду я  
Рідна ти, ненько моя.

Буду плекати, буду любити.  
Буде серце завжди розуміти,  
Тут я народився, тут рідна земля,  
Це люба Вітчизна моя.

Мені тут відома кожна травинка,  
Мені тут знайома кожна стежинка,  
І навіть у лісі маленький струмок  
Несе мені безліч хороших думок.

Цвіти ж, моя ненько, як квітка у полі,  
Квітка щастя і квітка долі.  
Як будеш щаслива ти, рідна моя,  
Буду щасливим з тобою і я.

## **СПОГАДИ ПРО ДИТИНСТВО**

Я часто згадую дитячі роки.  
Про світлі ці миті у мене думки.  
Немає турбот, нема хвилювання.  
У казку потрапити є сподівання.

Дивні ті наші дитячі роки.  
Вони, як у небі прекрасні зірки –

То вони є, а то вже й немає.  
Проходить усе, потім кожний згадає.

Пам'ятають дитинство, мабуть, усі,  
Незалежно від віку, росту, краси.  
Бо спогади теплі ці, милі,  
Гарні, веселі і дуже щасливі.

---

---

### **Тетяна Куриленко**

---

---

\*\*\*

Мерехтить у небі Зірка  
В самоті безодній,  
Мовчазливо, плаче гірко  
В порожнечі ночі.  
Навкруги планет багато,  
Та вони - чужинки.  
І не вміють зігрівати  
Крижані сніжинки.  
Про кохання Зірка мріє,  
Про світи безмежні.  
А космічне серце мліє  
Від сум'яття бентежних.  
Веселкове небо манить  
У барвисте коло,  
Заграє, малює, вабить,  
Позбавляє болю.  
Мережисте сяйво щезне,  
Промайнуть століття.  
Молоді дівчата-весни  
Заспівають в житті  
Про кохання під зірками,  
Неосяжний космос.  
Пригадають, що земляни –  
Тимчасові гості  
На планеті синьоокій.  
А любов – навіки.

Зневажає серце спокій,  
Бо кохання – ліки...  
...У космічнім сяйві Зірка  
Не відчує часу...  
Та чекатиме довіку  
І любов, і щастя.

## ПІСНЯ ДАВНЬОРУСЬКОЇ ДІВЧИНИ

(Настрій під час роботи над романом  
часів давньої Русі)

Ой, на свято, на Купала,  
Мальованку одягала.  
Сама пряла, сама ткала,  
Льон ціпами розбивала,  
Фарбувала сон-травою,  
Цибулинням і корою.  
На мені сорочка біла,  
Я три дні її золила.  
Конопельку я збирала,  
Молотила, ростилала  
На лужечку чи у полі,  
Бо така жіноча доля.  
Знов мочила, розминала,  
Потріпала, розчесала  
І, нарешті, сіла ткати,  
Щоби вийшли гарні шати.  
Головна моя прикраса –  
Довгі коси до пояса.  
Пояси оберігають,  
Від злих духів захищають.  
Мій начільник – біла стрічка,  
А намисто – родом з річки.  
То не перли кольорові –  
Камінці такі чудові.  
Швидко одягну постоли,  
І бігом – в юнацьке коло!  
Хай дзвенять тарілки, бубни,  
Гуслі, роги, сурми, труби.

Хай горить вогонь Купали,  
Щоби вище ми стрибали,  
Наші душі очищали,  
Мару – влади позбавляли.  
Я віночок заплітала,  
Цвіт полину додавала.  
Хай його вода Почайни  
Понесе в мрійливі далі.  
Відшукай, віночок, долю,  
Щоб зустрітися з любов'ю.

Примітки:

Мальованка – вибійка на плахті  
Золити – вибілювати тканину золою  
Шати – святкове вбрання  
Начільник – обруч на чолі  
Постоли – черевики з грубої сиром'ятної шкіри  
Мара – богиня смерті у давніх слов'ян  
Почайна – ріка у давньому Києві.

## **БАТЬКІВСЬКИЙ ПОРІГ**

(музика Олександра Родіонова)

Конвалія срібляста вже цвіте...  
Які чудові пахощі весни!  
Тужливий смуток в подорож веде –  
В далекі кольорові мрії-сни.

Приспів:

На батьківський поріг вертаємося знову  
Напитися снаги з простого джерела,  
Зануритись в тепло родинної любові,  
Торкнутися до рук сільського трударя.

Стежини стрічкові у гай біжать –  
То дівчина-весна летить між скель –  
Цілющою водою вже манять  
До диво-рятувальників – джерел.

Приспів:

На батьківський поріг вертаємося знову  
Напитися снаги з простого джерела,  
Зануритись в тепло родинної любові,  
Торкнутися до рук сільського трударя.

Дитинство в наших мріях ожива  
Емоціями з батьківських криниць,  
Веселкою барвистою сія,  
В майбутнє птахом радісно летить.

Приспів:

До батьківських криниць ведуть шляхи життєві –  
В них мудрість вікова родинних рушників.  
До батьківських джерел, до рідної оселі  
Любов знов поведе майбутніх трударів.

## БЕЗСОННЯ

Безмежний Всесвіт і безкрайній...  
Як - нескінчений? Де - межа?!.  
Уява спить, бо безпорадна,  
І - повний безлад у думках...  
Дарує спокій спілкування,  
Сім'я і книги. Самота  
Повільно відступає зрання,  
І знов з'являється мета.  
Вона веде в магічні гори,  
У дивний і яскравий світ.  
Руками там хапають зорі,  
Вирує щастя, гріє сніг...  
Не знаю, скільки маю часу.  
Будова Всесвіту - мара.  
Молюсь, щоб в серці не погасли  
Фантазій вогник, знань жага.  
Навіщо думати про вічність,  
Про плинність нашого життя?!.  
Є сила духа, віра, міцність.  
А решта - кольори буття.

Малюй веселку сьогодення,  
Радій життю, даруй добро.  
Наш Рід - слов'янське давнє плем'я,  
Ми з ними корня одного.  
Людина - не краплинка в морі.  
Людина - велетень століть.  
...Пливуть за обрій вічні зорі.  
Байдужий Космос в даль летить...

---

---

**Анатолій Левада**

---

---

## НІЧ НА БЕРДІ

Стою і небові молюся.  
Мов на віку в останній раз.  
Довкола жадібно дивлюся,  
Як ніч прийшла, як день погас.  
На небі місяць зорі сіє,  
Гаптує сріблом у гаю.  
Первісна тиша. Все німіє.  
Надано слово солов'ю.  
Верба в криниці косу мие,  
Срібляста піна цибенить  
З коси в криницю. Обрій мріє,  
Струмок ледь чутно жебонить.  
Щось очерет воді шепоче,  
А та припишкла і мовчить,  
Немов невістка, що не хоче  
Своєї долі відлучить.  
Та ще зақвилить, як проснеться,  
Десь чаєня. І то на мить.  
У плесі риба стрепенеться.  
І знову тиша. Берда спить.

## ЖУРАВЛИНА КАНТАТА

Підкрасила осінь багряними фарбами ліс,  
І небо просторе, дзвінке і безмежно глибоке,  
У нім журавлі пролетіли над степом навкіс,  
І в серці щемливо розлився бентежний неспокій.  
Магічне «курли» наді мною відлунням висить,  
З покону цю пісню за обрії крила носили,  
І кожного разу кантату в тривожній красі  
На заході сонця я чути без болю не в силі.  
Від матінки знаю: ці птахи в народі святі,  
В них душі загиблих в нерівному чорному герці  
Журливо витають над світом в німій самоті,  
А людям тужливо від ніжної пісні на серці.  
Благаю вас, птахи, низенько летіть, журавлі,  
Над краєм села, де від горя похилена хатка,  
А в ній на політій гіркими сльозами землі  
Живе ще самотня, скорботна старенька солдатка.

## Я ВДЯЧНИЙ ЗУСТРІЧІ

(Юним друзям моїм зі школи «Інтелект»)

Так, я давно не був таким щасливим,  
Так щиро і відверто не радів  
І щедро не ковтав шалену зливу  
Аж через край емоцій, як тоді,  
На зустрічі з орлятами на старті  
При вильоті в неміряність висот,  
Коли ще й крильця небагато варті,  
А серце як не «вискоче» от-от.  
І справа не в букетах живих квітів  
На дяку за вподобані вірші.  
Переді мною – юнь, уже не діти,  
І їхні очі – дзеркало душі,  
В яких рішучість виклики долати,  
Змагати небо, будувати, кохати...  
Словами можна маніпулювати,  
А очі... очі не дадуть збрехати.  
Вони зугарні взять на свої крила

Кволеньку Неньку, буцім немовля,  
Налаштувать потріпані вітрила  
На вірний курс Вітчизни – корабля  
Й, взявши штурвал машини в свої руки,  
Без штурманів-чужинців на борту  
Вести корабль під Марсельєзи звуки  
В Свободу, Братство, Право, Доброту,  
В омріяну віками Доброту.

---

---

**Тетяна Мінакова**

---

---

## **НАША ШКОЛА**

На розі двох вулиць  
Зросла наша школа  
І виглядить зовні  
Насправді чудово.

Берізки-красуні  
Її веселять.  
І квіти на клумбах  
Навкруг майорять.

А в класі привітно  
Красиво і світло,  
І вчителька зранку  
Чекає тут нас.

Ми будем старатись  
Гарно навчатись,  
Щоб був іще кращий  
Наш перший «А» клас.

## МАЛА ХУДОЖНИЦЯ

Люблю природу я з дитинства  
Я бачу в ній красу її,  
Тому малюнки в мене гарні,  
Бо я відтворюю її.

Я можу змалювати птаха,  
Людину, квіти і сади,  
Моє село, поля і річку -  
Усе, що бачу навкруги.

Коли я виросту, я хочу  
Художником великим стати,  
Щоб все навколо, що побачу,  
Могла в картині змалювать.

## СОНЕЧКО

Ясне сонечко сіяє  
І до діток промовляє:  
- Як сьогодні ви всі спали?  
- Чи раненько вранці встали?  
- Що ви їли?  
- Що пили?  
- Зарядку робили?  
Так щодня воно питає.  
Все піклується про нас.  
Щоб робили ми без нього,  
Якби зникло воно враз?  
На землі без нього  
Ми не зможем жити,  
Ні рослини не ростуть,  
І не квітнуть квіти.  
Всі ми сонечка благаєм:  
Ти завжди для нас світи  
І повсюди заглядай,  
І про все у нас питай.

## ВЕСНА ПРИЙШЛА

Світить ясне сонечко,  
Знов прийшла весна,  
Потекла струмочками  
До ставка вода.

А синички голосно  
Стали вже співати,  
Вони хочуть першими  
Весну привітати.

Дітки теж радіють  
Весняній порі,  
Будуть більше часу  
Бавитись в дворі.

## ДЯТЕЛ

Рано-вранці я встаю,  
В вікно виглядаю,  
Там на дереві-горісі  
Пташечка співає.

Відпочила трішечки,  
За діло взялася,  
З гілку на гілку стрибає,  
Шкідників вона шукає.

Ні хвилинки не сумує,  
Дерева вона лікує,  
Тук-тук-тук, тук-тук-тук -  
Тільки й чути її стук.  
Будоражить все навколо  
Цей приємний дзвінкий звук.

## БАБУСІ

Бабусеньку рідненьку  
Люблять діточки,  
Слухають уважно  
Від неї казочки.

Хорошу колисаночку  
На сон їм проспівала  
І пісеньку з дитинства,  
Що згадує сама.

Погано без бабусі  
Діточкам усім,  
Живи, рідненька, довго  
І не старій зовсім.

## ШПАКИ

З теплих країв в рідний край  
Пташки прилетіли.  
Покружляли над селом,  
На дерева сіли.  
Весело співали,  
В хатинки вселялись,  
Що їх зустрічаючи,  
Люди збудували.

## ПРОПАЖА

Я сьогодні рано встала,  
Всіх курчат порахувала:  
– Що ж таке? Немає двох.  
І такий переполох.

Я кругом позаглядала,  
Всі закутки обійшла,  
Та курчаток не знайшла.

Раптом бачу: з-за куща  
Вибігли курчата –  
Котика злякались,  
Від нього заховались.

## ЗАРЯДКА

Качка-крячка каченят підняла,  
На майданчик на зарядку повела,  
Каченята рівно стали,  
Вгору крильця підняли,  
Помахали, помахали  
І донизу їх звели.

Стали друг до дружки боком,  
Почали свої підскоки,  
Вище, вище ти стрибай!  
Швидше крильця підіймай!

А тепер у нас пробіжка.  
Не втомились ваші ніжки?  
Ти куди біжиш, куди?  
До води всі, до води!

Каченята всі купались,  
Досхочу всі насміялись.  
Швидко вилізли з води  
І побігли до їди.

---

---

**Марія Онішко**

---

---

## ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ

Любіть Україну  
У любую годину,  
В лихі суховії,

В зимові сніговії,  
У дощову днину.

Любіть Україну,  
Як в лузі калину,  
За спів солов'їний,  
За росяні ранки,  
За ключ журавлиний,  
За теплі світанки.

У світі єдину,  
Як посмішку щиру  
Своїї дитини,  
За стяг синьо-жовтий,  
З незламним Тризубом,  
Любіть Україну!

## ПОРА РОКУ

Який прекрасний ліс весною!  
Умившись ранньою росою,  
Чарівні сосонки стояли,  
Духм'яний запах дарували.  
А калина білим цвітом,  
Мов дівчина, милувалась,  
Пташки у лісі щебетали,  
Весну прекрасну зустрічали.  
Ви теж літньої пори  
Від неймовірної жары  
Теж потерпали,  
Під кронами дубів у лісі,  
Напевно, затінок шукали.  
А у ті дощові дні  
Дуби розлогі та міцні,  
Гриби смачненькі їстівні  
Для вас під листячком ховали.  
А ви були в осіннім лісі?  
Його красою милувались?  
Де клен з берізкою у парі

Пожовкле листя розкидали,  
А в стиглі ягоди калина  
Здоров'я людям наливала.  
А в зимовім лісі ви бували?  
Мороз тріскучий відчували?  
І як зима верхівки сосен  
Пухнастим снігом засипала?  
А засніжені дерева  
Нареченими здавались.  
Ліс чарівний у любові пору,  
Якщо у лісі побували,  
Усе, що серцем відчували,  
Ви, звичайно, збережете,  
Якщо любите природу,  
То не даремно живете!

---

---

### **Валерія Півень**

---

---

\* \* \*

В житті у нас по-всякому буває.  
Хай буде купа перепон, всіляких меж...  
Усупереч всьому, що настає,  
Не забувай, заради чого ти живеш.

\* \* \*

Треба в вірші вкладати душу.  
А в моїх же – ні краплі душі...  
«Треба» зовсім не значить «мушу»,  
Та з душею все ж кращі вірші.

Я пишу про кохання. А можу?  
Я ж не знаю, яке воно є...  
Щось подібне я бачила, схоже,  
Але зовсім, зовсім не те.

Якщо пишеш з душею – то гарно.  
Якщо пишеш без неї – то ні.  
Може, й зараз стараюся марно –  
В цьому ж також немає душі.

Якщо душу шукаєте в римах,  
Не шукайте! Моєї нема –  
Людям страшно з оголеним тілом.  
Ще страшніше, як гола душа.

\* \* \*

Хоч скільки ми по світу проблукаємо,  
І хоч в який ми забредемо кут,  
Та завжди будуть ті, кого ми уникаємо,  
І ті, заради кого змінюєм маршрут.

---

---

**Світлана Причиненко**

---

---

## НАШ КРАЙ

Сурмлять степові голоси,  
Пливуть віки понад ланами,  
Тут згасли грізні часи,  
А все найкраще буде з нами.

Гуляє вітер на полях,  
Гойдає хвилі колосками.  
Наш край – степовий вільний птах  
Летить в майбутнє сильними крилами.

Щоб Батьківщину боронить  
Від чорної, лихої хмари,  
Собою землю затулить,  
Сини і дочки разом стали.

Алея бронзових Героїв  
Охороняє вічну пам'ять,

І знов весняною порою  
Пташки із вирію летять.

Сади співучі солов'їні,  
Поля, освячені врожаєм,  
Багату славу Україні  
Талантом, працею складаєм.

## **МУЖНЯ**

(До 150-річчя Лесі Українки)

Так загорівся вогник дару  
З пекучих іскор юних сліз,  
І дим їдкого болю-жару  
Потім над долею навис.  
Іще вона тоді не знала:  
З дитинства, з болю спалахне,  
І долю волею освятить,  
Не раз надію поверне.  
Не раз надію поверне  
До волі власної, як до Бога  
Коли в безвихідь зазирне,  
Бо всі благання ні до чого.  
Коли і годі сподіватись,  
Хоч юність тільки розквітає,  
Не плакати буде, а сміятись!  
Вкраїнка мужня молодая!

## **ВЕСНЯНКА**

Вітерець гуляє,  
Весну закликає.  
Квіти і листочки  
В золотім візочку  
Привези нам, привези,  
Іще котиків з лози,  
Та і бджілок, що гудуть,  
Мед у вулики несуть.

Принеси нам, принеси  
Краплі чистої роси.  
Промінець ласкавий твій  
Хай розбудить сонний рій.  
Вітерець гукає,  
Весняночку співає.  
Весняночки із роси,  
Весняночки для краси.  
Весняночки для сестричок.  
Для смішливих, милих личок.  
Весняночки посідають,  
Та й носики прикрашають.  
Весняночку заспіваймо,  
Весну красну привітаймо.

---

---

### **Вікторія Ровна**

---

---

## **РОЗУМ**

Будь зі мною вічно-вічно,  
Будь зі мною – не покинь.  
Щоб не сталося трагічно,  
Будь зі мною, не полинь.  
Не полинь ти на простори,  
Не лети ти в неба синь.  
Там, де ріки, там, де гори,  
Де росте й буя полин.  
Краще залишись зі мною,  
Дуже нам так добре вдвох.  
Там, де радість із журбою,  
Там, де є на світі Бог.

\*\*\*

Не ті думки, що у словах,  
А ті слова, що у думках,  
Цінніші над усе у світі.

Адже лише вони святі,  
Теплом, любов'ю всі зігріті,  
Бо звичайнісінькі, прості.  
Ніколи вголос не кажи,  
Їх краще в серці збережи!

\*\*\*

Ти, головне, мене не забувай,  
Адже лиш я тебе завжди зігрію.  
Тепло очей сильніше теплих рук.  
А почуття на все дають надію:  
Що на землі не буде більш розлук,  
Самотності, образ, розчарування,  
Бо завтра день почнеться зі світання.

---

---

**Віктор Снахі**

---

---

## СТЕП

Безмежний, вільний, український степ,  
Уславлений легендами й піснями,  
Ти стелишся, як полотно, до ніг  
Весь в візерунках літньої отави.

Ось ковила під легким вітерцем  
Погнала хвилі ген до небокраю.  
І марево пливе в далечині,  
Мов тіні предків, що тебе охороняють.

Тобі знайомий тихий скрип возів  
І войовниче, горде плем'я – скіфи,  
Які пішли у круговерть віків,  
Лишивши по собі кургани й міфи.

Ти пам'ятаєш добрий, вічний степ  
Монголів і татар зловісні орди,

Що вихором промчали по тобі,  
Змітаючи держави і народи.

Дозор козачий ти ховав у байраках,  
Що чатував на ворога лихого.  
І гинули герої у боях,  
Увічніні піснями гусяра старого.

А половецькі баби кам'яні  
Оберігають спокій твій віками,  
Їм байдуже до метушні людей,  
Вони спілкуються лиш з сонцем і богами.

Пронеслися бурі над тобою,  
Пожежі вирували в літні дні,  
Ти завмирав до часу з того болю  
В глибокім, предковичнім сні.

Та непідвладний жодній із стихій  
Ти оживав, як в казці, знов і знов,  
Величний степ, окраса України,  
Моє натхнення і моя любов.

## УКРАЇНІ

Я закоханий в тебе, країно моя,  
У зелені поля і діброви,  
В неозорі степи і вершини гірські.  
У звучання співучої мови.  
В шепіт гілля верби і калини розмай,  
У буяння рясне черемшини,  
В ховрашка на узгір'ї, пороги Дніпра,  
У щасливу усмішку дитини.  
В крики чайки над морем і клекіт орла,  
Що парить у безкрайнім просторі,  
Пісню жайвора вранішню і запальну,  
Що звучить гімном вільної долі.  
Я сумую, повір, коли сумно тобі,  
Що твої нерозумнії діти

Знову ділять тебе на своїх і чужих,  
Замість того, щоб в злагоді жити.  
Мені справді болить,  
Коли гинуть вони  
Із чужої, недоброї волі,  
Щоб здобути в бою честь і славу собі  
І тобі в світі кращої долі.  
Я закоханий в тебе, Україно моя,  
Тут вирває життя без упину,  
Тут мій дім і сім'я, тут онуки ростуть.  
Я ніколи тебе не покину!

## МОРЕ

Хто слухав море уночі,  
Той відчував безмежність часу,  
Що лине в вічності своїй,  
Впливаючи на долю нашу.

Ось споночило... Тихо хвиля  
Розповідає про майбуття.  
І думка в'ється, як же швидко  
Минає це земне життя.

Неначе вчора теплі руки  
Мені матуся простягає,  
І я, обнявши її міцно,  
У вирій щастя поринаю.

Все промайнуло, як у сні,  
Хвилиною у вічності всесвітній,  
Лиш спогади, веселі і сумні,  
Вночі приходять й в час досвітній.

Летять роки то клином журавлиним,  
То ярим бігом диких табунів.  
І лише море, вічне і незмінне,  
Вночі шепоче про безмежність днів.

*(витяг із книги «На перехресті століть:  
від міліції до поліції (1920-2020)»*

## **ПРО ПРИНЦИПОВІСТЬ ТА ЛЮДЯНІСТЬ**

Теплого весняного дня, напередодні Дня Перемоги, мій батько Кузьма Павлович Рой зустрівся зі своїм товаришем Миколою Васильовичем Комченком. Вони обидва – фронтовики, то ж їм було що згадати в переддень всенародного свята. Взяли в гастрономі пляшку вина, закуску й, сівши на лавці у парку, що біля теперішніх будівель церков, поринули у спогади: хто на якому фронті воював, як змогли вижити у страшних, кровопролитних боях, скількох бойових товаришів довелося ховати... А з боку могло б здатися, що це двоє п'яничок дудлять найдешевше вино. Тим більше, що це громадське місце, у якому заборонено розпивати спиртні напої.

У цей час територією парку йшов старший інспектор відділення боротьби з розкраданням соціалістичної власності та спекуляцією Василь Миколайович Комченко та, виявивши принциповість, затримав обох і доставив у чергову частину районного відділу.

Я приїхав із Розівки, заходжу у приміщення чергової частини й черговий Василь Павлович Хорошко мені повідомляє, що в кімнаті для затриманих знаходяться мій батько й батько мого колеги. Він розповів про те, за що їх затримав Комченко-менший. Я зайшов до службового кабінету начальника районного відділу Миколи Семеновича Пожидаєва і розповів про ситуацію, що склалася. Начальник наказав зайти до нього В.М. Комченку і розповісти, за що він затримав заслужених, старих людей. Син-правоохоронець твердив лише одне: «Вони злісні порушники. І батько у цій ситуації – мені не батько!». Микола Семенович, вислухавши мене й Комченка, дав вказівку черговому відпустити затриманих, особисто вибачився перед ними, адже, як і вони, також був фронтовиком. Не наказав, а попросив чергового водія розвести по домівках уже майже дідусів. А Василя Миколайовича Комченка присоромив і з гнівом у голосі сказав: «Вони ж обидва воювали, війну пройшли. Принципи тут ні до чого. Дурень ти!». Цей випадок ще раз підтвердив людяність, до-

брозичливість, порозуміння, повагу та шанобливе ставлення Миколи Семеновича до простих жителів району.

Весь трудовий шлях Миколи Семеновича Пожидаєва – це шлях людини, яка поєднала в собі високий професіоналізм керівника з людяністю і комунікабельністю. Його життя – це шлях чесною та справедливою людиною, що завжди займала активну і принципову позицію. Микола Семенович був прикладом безмежної любові до життя, до Вітчизни, відповідального ставлення до служби.

---

---

## ***Костянтин Причиненко***

---

---

### **СУЩА ПРАВДА**

Працівник наймається на роботу у будівельну фірму. Співробітник відділу кадрів уважно переглядає трудову книжку претендента на посаду муляра.

А у ній повно-повнісінько записів: прийнято-звільнено, прийнято-звільнено...

– Ви, мабуть, друже, того? – говорить кадровик і виразно лягнув пальцем по горлачу.

– Що-що? Не зрозумів? Що Ви сказали? – прикидається дурником претендент на робоче місце.

Чинovníк уважно дивиться на чоловіка поверх окулярів: простачок чи робить вигляд? І каже напромау:

– Зловживаєте спиртним?

– Як-як Ви сказали? – знову робить наївний вигляд відвідувач.

– Горілку п'єте в робочий час?

– Ні, що Ви, що Ви! Тільки на свята!

– Тільки на свята? – допитується кадровик.

– Буває, що й у вихідні.

– А в робочі дні?

– Хіба що після роботи, – зізнався нарешті чоловік і аж почервонів від такого зізнання. – Суща правда.

– Тільки після роботи? – не здається, допитується кадровик. – Суща правда?

– Суща правда! Тільки після роботи! Але я ніколи не п'ю вранці

– тільки похмеляюся. Знаєте, як воно буває після вчорашнього? – кисло посміхається претендент, уже безнадійно.

– А в робочий час – ніколи-ніколи? Суцця правда?

– Суцця правда! В робочий час – ніколи! Хіба що в обідню перерву – для апетиту. У робочий час – ніколи! Суцця правда! Під час роботи ніколи не п'ю – і краплі в рот не беру. Боронь Боже! – і чоловік тричі перехрестився.

– Аж ось яка вона, суцця правда! – робить висновок кадровик.

---

---

## **Василь Прохорович**

---

---

*Був такий випадок*

### **ВУСА ЯК У ШЕВЧЕНКА**

Карантин змушує нас носити захисні маски, щоб уберегти себе від коронавірусу. І мій знайомий, вважайте, не знімав. А того разу не впізнав його чоловік, був без маски, але мав пишні вуса. Я ледь не впав від подиву.

– Під час карантину не брив вуса – і ось які вони у мене і вирости.

Знайомому зробив комплімент, що йому личить чоловіча окраса. А ось захисну маску треба носити і надалі.

*Був такий випадок*

### **ВИРІШИВ НЕ РИЗИКУВАТИ!**

Весна. В одній райцентрівській установі вирішили провести толоку, щоб поприбирати біля приміщення, дещо пофарбувати, одним словом, навести лад. Про цей масовий захід обговорили на нараді у керівника – хто буде чим займатись, кому що взяти із дому. Наступного дня всі прийшли на роботу, взяли з собою старенький одяг, щоб переодягтися. Один тільки Мефодій Іванович не поспішає, залишився на своєму робочому місці. Колеги стали допитуватися а він:

– Я сьогодні не можу працювати!

Один колега запитав, другий, третій а потім залишили Мефодія Івановича у спокої, не стали діставати чоловіка, вирішили, можливо, і насправді у нього є поважна причина. Колектив попрацював на славу, навели гуртом порядок, розім'ялися, задоволені виконаною роботою. Коли ж усі повернулися в установу, привели себе у порядок і включилися в поточні справи знайшлися такі, котрі почали допитуватися у Мефодія Івановича, чому він не працював з колективом. Той не витримав і випалив:

– Сьогодні прочитав у газеті гороскоп: мені не можна займатися фізичною роботою. От я і вирішив не ризикувати!

*Був такий випадок*

## НАДІЙНА ОХОРОНА

Григорій Миколайович – людина працелюбна, все на городі копається і копається. На тих двадцяти сотках землі хоче отримати високий урожай, щоб було і до свого столу, і дещо продати. Коли Григорій Миколайович пішов на заслужений відпочинок, то вже, як кепкували сусіди, і спав на городі. Підприємливий чоловік взявся за вирощування ранніх овочів. Спочатку спробував капусту. У дбайливого Григорія Миколайовича вона росла, як на дріжджах. Коли ж нав'язувалися головки, помітив чоловік, що хтось внадився на город і почав їх зрізати. Це розлютило господаря, він вирішив вистежити крадіїв. На допомогу вночі взяв вівчарку. Вона була дуже розумна, ніколи не залишала садиби, бігала тільки по периметру городу, хоча він і не був огорожений.

Тієї ночі Григорій Миколайович відпустив вівчарку, а сам прилаштувався у засідці. Ніч є ніч, не зчувся чоловік як під ранок задрімав. Розбудило гавкання його чотирилапого друга. Тому поспішив на його голос. Край городу стояли на колінах два злодії, яких надійно охороняв пес. Вони не могли й поворухнутися, бо той гавкав і показував зуби, готовий був покусати непроханих гостей.

Коли Григорій Миколайович прив'язав собаку, відбулася серйозна розмова з крадіями. Після того випадку жоден з любителів дурнички і не потикався на город, бо не хотів зустрічатись із вівчаркою.

**Був такий випадок**

## **ЩО ЗНАЧИТЬ СВІЖЕ ПОВІТРЯ!**

Артемко – єдина дитина у родині Сидоренків, а тому увага мами і тата – тільки йому. Ріс хлопчик вередливим, щоб все було так, як він забажає. І ще проблема: малий їсть тільки солоденьке і добреньке, не дуже його нагониш на суп, борщ, кашу. Артемчику три рочки. Вранці у дитсадок батько підвозить його власною автомашиною. А того дня він поїхав у відрядження, довелося мамі самій вести сина у дитсадок. Поки збирала Артемка, запрошувала до столу, де його чекала свіжа молочна каша, але малий навідріз відмовився від неї.

Родина Сидоренків живе недалеко від дитячого садочка, а тому довелося «тягнути» малого по вулиці, як кажуть, по свіжому повітрі. Увечері, коли мама забирала Артемка вихователька похвалила його:

– Сьогодні, як ніколи Артем добре поїв, навіть вранці попрохав добавки.

От вам і свіже повітря! А мама Артемка вирішила: надалі буде частіше водити сина у дитсадок по свіжому повітрі.

---

---

**Тетяна Черниш**

---

---

*Ця публікація була надрукована у районній газеті «Рідний край» у 2006 році. Вже пішла за межі Вічності її героїня, але на все життя мені, як авторці, і, гадаю, читачам, вона залишила в пам'яті слід про те, яку волю до життя може мати проста сільська жінка.*

## **БАРВИ ЖИТТЯ ЛИШЕ У СНАХ**

– А мені сьогодні нічого й не снилося, – з неприхованою радістю зустріла нас Ніна Іллівна Шостак. – Не думала й не гадала, що у мене будуть гості. Проходьте до хати.

Бабуся провела нас до невеликої оселі. Там всього й кімнат, що сіни, кухня та вітальня, яка служить і спальнею. Скрізь чистенько,

вичепурене дбайливими руками господарки. Кожна річ, здається, на своєму місці. Там спокійно і по-простому затишно. Лише звуки радіо порушували тишу сільської хати. Ніна Іллівна запросила присісти, і сама, намацавши руками стільчик, сіла навпроти. З перших хвилин нашого знайомства ця літня жінка здивувала і вразила своєю вправністю, життєрадісністю, що живуть у ній наперекір недузі, бо вже ось десять років, як доля позбавила її найціннішого – можливості бачити.

– Важке життя у мене було. Ой, важке... Війна, голод, сирітство, – розпочала свою історію Ніна Іллівна.

Їх сім'я – мама, тато, старший брат, вона й молодша сестричка жили до війни у Вершині. Це потім доля занесла Ніну Іллівну у Тернове. Батько воював і, на щастя родини, повернувся додому. Та не довгим воно було. Годувальник сім'ї помер, коли йому була всього 55. Невдовзі не стало й мами. Як сироти вижили в післявоєнний голод, знає тільки Господь.

Відбудова Дніпрогесу кликала молодь до роботи. Ніні було шістнадцять, коли її разом із вершинськими хлопцями та дівчатами повезли до Запоріжжя. Із речей у неї були драні черевики та фуфайка.

– Їсти хотілося страшно, – розповідала Ніна Іллівна. – Вранці куховарка з бараку, де ми жили, готувала щось схоже на галушки. Але і тому були раді.

Обідати дніпробудівців возили до міської їдальні. Давали ложку каші і шматочок хліба, тоненький, як мізинчик. Працювали тяжко. А ввечері, коли робітників привозили у барак на ночівлю, чоботар брався латати кому треба взуття, а хлопці поспішали на ринок. Вони збирали недопалки цигарок та хамсу, що залишилася на землі після денного торгу. Куховарка мила її, обдавала окропом та варила юшку. Ото й була вечєра.

Далі життя повернуло Ніну додому. Де тільки вона не працювала? На заготівлі дров, прополці картоплі. Трудилася і на будівництві дороги із Куйбишевого до Розівки, і на залізниці обходчиком, де в хурделицю доводилося йти за декілька кілометрів, щоб встановити снігозахисні щити, а ночувати у якомусь дерев'яному курені серед степу. Каша-чумиза (пшоно), яка була і їжею, і платою за роботу, ледь підтримувала сили дівчат-залізничниць. І якою вдачею для них було запрошення бригадира радгоспу «Азов» піти працювати на ферму доярками! Все ж таки робота жіноча та й заробіток.

По-різному склалася доля подруг Ніни Іллівни. А ось вона вийшла заміж за Олександра Шостака. Сім'я в чоловіка була хороша, трудяща. Пізнала жінка і щасливі миті материнства. Доля подарува-

ла їй трьох доньок Людмилу, Надію та Марію. Йшли роки у праці, але раптом, фатальний випадок, перевернув все життя. Господарство направило працівників заготовляти дрова на зиму. Пішла у лісосму-гу за селом і Ніна. В якусь мить гілка акації, яку спилиали, вдарила жінку в обличчя, а шипак влучив самісінько у праве око. Запорізь-кі офтальмологи не змогли впоратися з таким складним випадком. Тільки в одній із Херсонських клінік вдалося видалити шип і вряту-вати око та частково зір. А далі, неначе якась напасть переслідувала Ніну. Знову ж таки під час заготівлі дров гілка колючого терну вда-рила її у те ж саме око. Інше вона також втратила, рубаяючи дрова...

І стала жінка жити у повній темряві. Лише у снах бачить все навколо барвистим, яким його пам'ятає. Але вона не здалася. Не ста-ла тягарем для рідних. Вчилася всьому знову, тренуючи своє тіло, пальці, слух. Першим досягненням було підкорення електропли-ти, щоб готувати їжу. Поступово напрактикувалася робити усе, як раніше, але неначе із заплученими очима. Ця жінка повністю себе обслуговує. Готує, пере речі, прибирає у хаті. Вона навіть продемон-струвала, як чистить картоплю. Відверто кажучи, молодих і зрячих за пояс заткне. А якби ви бачили, як рівненько у неї застелене ліж-ко, неначе під лінійку. Ні горбинок, ні складочок. Під столом примі-тили чималий запас банок із консервованими овочами. І звичайно ж здивувалися, коли дізнались, що все це Ніна Іллівна заготовила власноруч. І плитку жінка взимку топить сама. Очі не бачать, а руки пам'ятають усе.

Допомагають Ніні Іллівні сім'я доньки Марії та сусіди. Люблять онуки і турбуються про неї. Як колишня колгоспниця, вона має зе-мельний пай, отримує на нього олію, борошно, тощо. Говорить, що усього їй вистачає. Живе тим, що є, і цьому радіє.

Незамінною річчю для старенької є радіо. Без нього ніяк. Слухає новини та й про час дізнається. А ще тішать її домашні улюбленці – кіт Василь і собака Жанка. Навесні ж до оселі бабусі прилітає лас-тівка. Вона колись звила гніздо прямо у сінях, і тепер щороку радує її своїм щебетом.

– Люди говорять, навіщо впускаєш до хати, вона ж гайнує. А я думаю, нехай. Я люблю цю пташку. І чекаю її щовесни. Вона для мене, як надія, – сказала Ніна Іллівна...

Не хотілося прощатися з нашою героїнею розповіді, бо вона передавала в кожному слові неймовірний заряд позитиву. Ось такі люди вчать нас радіти життю і приймати його таким, яким дала доля і ніколи не здаватися.

# ДИТЯЧИМ ПЕРОМ



---

---

**Кіра Дем'яненко**

---

---

учениця 5 класу Більмацького опорного закладу  
загальної середньої освіти I-III ступенів

## НА МАМИНЕ СВЯТО

До Восьмого Березня тато  
Готувався, як завжди, завзято!  
Вирішив зробити святковий сніданок,  
Щоб у мами був приємний ранок.  
З приготування кави день розпочав  
Та випадково замість цукру солі додав!  
Матінка як покуштувала –  
Ледь розбірки не влаштувала!  
А він ще вчора з'їздив до магазину  
І купив квітів цілу корзину!  
Витратив увесь свій бюджет  
І вже готував святковий омлет.  
Так метушився, так метушився,  
Що й за омлетом не додивився,  
Пересмажився він і згорів,  
Татусь все по-новому заколотив.  
Поки сніданок приготував,  
Гору посуду він наскладав!  
А тоді ледве його перемив,  
Та й половину майже побив...  
Добре, що цього не бачила мама,  
А то була б йому велика драма...  
Роботи у тата багато  
У це жіноче свято...  
Пил витирав, одяг складав,  
Швабру за собою тягав,  
Так заходився прибирати вдома,  
Що спину схопила судома!  
Так втомився, так втомився,  
На стільці він умостився,  
І за голову схопився...

Добре, що цей день закінчився!  
Тож, жінки, не будьте вибагливі на свято!  
Каву вам зробити – і це забагато!

## БЕЗЦІННІ МОМЕНТИ ДИТИНСТВА

Моє дитинство було сповнене пригод, незвичайностей та цікавих історій. А я була непосидючою та нетерплячою дівчинкою. Невідкладних справ у мене було дуже багато: розфарбувати вірного друга - собаку синьою фарбою, втекти з дому, заховатися в собачій будці, нову спідницю бабусі сховати в мішку з борошном, підпалити диван та танцювати кругом нього, поки нікого не має в будинку, підстригти себе під нуль, і це ще не кінець. Одне пам'ятаю: за розведений вогонь на дивані дісталася найбільше.

Незважаючи на трирічний вік, мені дуже хотілося полоти годину з бабусею, але вона чомусь не дозволяла. Полола я добре, після моєї роботи не залишалося ні бур'яну, ні урожаю. А допомагати мені ой як хотілося. І тому я допомагала своїм сусідам, тоді коли вони були ще на роботі. Дякувати не треба. Як тільки я відчиняла хвіртку на город – втікали всі – і сусіди, і коти, і собаки. А мені ж всім хотілося догодити. І так було, поки мені не виповнилося сім років. Бешкетувати одній мені стало чи нудно, чи ідеї закінчилися...

Тим часом приближалося свято Святого Миколая. Тоді мені не хотілося ні іграшок, ні солодощів, мабуть, в мене була криза семирічного віку... Недовго думаючи в своєму листі до Миколая я забажала братика, та ще й наголошувала – не ляльку, а справжнісінького братика! Ну і, звісно, для батьків попросила здоров'я. Чесно кажучи, до цього я дуже малих дітей не бачила, якщо не враховувати ляльку «Бєбі-борна». Тож вважала, що з народженням братика у мене буде, з ким грати в піжмурки та бешкетувати, так як сама я вже не справлялася. Святий Миколай не змусив довго чекати, весною батьки мені повідомили про вагітність і те, що восени у мене буде братик. Моїм радощам не було меж. Але чомусь мені ніхто не сказав, що новонароджена дитинка – це п'ятдесят сантиметрів зросту, голівку не тримає... Про які ж піжмурки може йти мова? Я то думала інакше. Привезли братика з пологового будинку, а він лежить вздовж ліжка, кліпає своїми очима і потребує уваги... Зростом такий, як моя лялька. Час летить швидко. Я дуже зраділа, коли

він робив свої перші кроки, а сьогодні він для мене все: і радість, і гордість, і побешкетувати є з ким.

Спільного в нас з ним багато. Інколи мама говорить, що в нас один розум на двох. Зате нудьгувати ніколи.

Нещодавно ми йшли з мамою та братиком в садочок. Ранок, калюжі, радощів через край. Малий Владько з подивом роздивлявся ті калюжі. Марнувати часу не став, почав перестрибувати калюжки. Спочатку було весело всім, а потім – тільки Владу. Картина була такою: Влад, калюжа, Влад в калюжі, дзвінок татові, перевдягання та знову збирання до садочка... Насолоджуйтесь своїм дитинством та дитинством своїх братиків та сестричок. Ці моменти безцінні.

---

---

## ***Кіріл Зікій***

---

---

учень 9 класу Більмацького опорного закладу  
загальної середньої освіти I-III ступенів

### **ВСТАВАЙ, КОЗАЧЕ...**

Вставай, козаче, не час бо спати –  
Пора країну захищати  
Від тих, хто цю святую землю  
Собі бажа до рук забрати.

Отих кривавих, що колись  
Твого і діда-предка били,  
Дітей голодних і малих  
Без хліба й матері лишали,

Хто твій народ стражденний знов  
На «ліво» й «право» розділяє!  
Вставай, спини – врятуй любов,  
І дім, і щастя свого краю.

Вставай, борися ти за це  
І вір – поляже ворог лютий,  
Відійде горе від людей,  
А радість знищить злую муку.

І на землі оцій святій  
Народ, як фенікс, знов постане.  
Іди вперед, сміливо дій –  
Й день слави нашої настане!

## ЗАКОХАНИМ І МАЙБУТНІМ ПАРАМ

Любіть, дівчата і хлоп'ята,  
Та тих, хто любить вас!  
Бо з некоханим все життя  
Ви будете себе карати.

Любіть, хто серце чисте має,  
Того, хто в темну нічку вам  
Напише, скаже, прошепоче:  
«Люблю...життя тобі віддам...»

Любіть, кохайте не за гроші,  
Цінуюте миті спільних мрій.  
Кажіть про все, і не цурайтесь  
І правди, й помилкових дій...

Хоч гірко, болісно, тривожно –  
Ви в змозі все це подолать.  
Любіть своїх коханих так,  
Щоб їх серця лишались цілі.

Коли коханий кривдить вас,  
Яка б болюча не була розлука, –  
Ідіть, не озирайтеся на біль.  
Любов чекатиме вас згодом – звідусіль!

Отож, які б нещастя не ставали,  
Які б в житті проблеми не були  
(нехай не трапиться ніякої біди!), –  
Любіть! Кохайте! Щиро!  
Й попри перепони –  
Ви будете коханими завжди!

---

---

## Євгенія Карп'як

---

---

учениця 11 класу Більмацького опорного  
закладу загальної середньої освіти I-III ступенів

### МОЯ РОДИНА

Сім'я, родина, Україна –  
Це вічні цінності життя!  
Люблю свій край, свою родину –  
І в цім не буде каяття!

Родинний вогник і тепло  
Нас завжди зігріває,  
Куди б життя не завело,  
До рідних берегів вертає.

Сім'я для мене – оберіг,  
Надійний захист і опора,  
Домашній затишок, пиріг...  
Народних звичаїв комора.

Бабуся, тато й мама, дочка –  
Всі ми дружня родина!  
Мистецтво дуже кохаємо,  
Бо кожен творча в нас людина!

Ми пишемо, малюємо,  
Дзвінками піснями живемо,  
Без причини не сумуємо,  
У буденному вирі пливемо.

То ж, любий краю, домівка рідна!  
Коріння наше – вся рідня!  
Це щастя берегти потрібно  
І турбуватися щодня!

## КОЛИСКА КОЗАЦТВА

О Хортице, тобі не раз в віках  
Усміхалось сонечко яскраве!  
Не раз терзалась на колючих ти вітрах,  
Відома всім твоя геройська слава!

Оця в віках земля благословенна,  
Історії тут чути голоси живі,  
І тут приходять: тихе одкровення,  
І почуття, незвідано нові...

Ось ця твердиня Запорозької Січі  
У стрімкому плині часу...  
Горить вогнями Дніпрогес вночі  
І котить хвиль дніпрових масу.

Кобзар Великий тут бував,  
З великим боєм і любов'ю  
Він славний острів оспівав,  
Козацькою политий кров'ю.

Тут геніальний Репін творив,  
Глибоким щирим сміхом  
Силу й міць він «полотнив»  
З козацьким вільним духом.

І лицарі Сірка тут реготали,  
Аж листя на дубах тряслось.  
Під дубом тим листа писали –  
Слава та по світу понеслась.

Гімн запорозькому козацтву  
Невтомний Гоголь написав,  
Про вірне запорозьке братство  
Й Тараса Бульбу змалював.

Буя незмінно дух козацький,  
Звитяги їх вражали світ.  
Залишився ще дух той хвацький,  
Хоча не мало пройшло вже літ.

Ми сьогодні вклоняємось низько  
Дніпровським оцим берегам,  
Правічній землі запорізькій  
Як предки древлянським богам.

---

---

**Богдан Мозговий**

---

---

село Більманка, 9 років, учень 3 класу Олексіївського  
опорного закладу загальної середньої освіти I-III ступенів

## **УКРАЇНСЬКА МОВА – ЧОМУ ВОНА МЕНІ ВАЖЛИВА!**

Бо вона, як квітка в гаю, барвиста, красива.  
Козаки наші були сміливі,  
Боролись за мову, за нашу єдину.  
Українська мова мені, як рідна мати,  
Буду її до кінця життя кохати та шанувати,  
Любити, просити, щоб вона процвітала,  
Та її ніколи не забували.  
Українська мова – чому вона мені важлива?  
Бо вона, як квітка в гаю, барвиста, красива.  
Козаки наші були сміливі,  
Боролись за мову, за нашу єдину  
Матінку Україну,  
Та за нашу мову, красиву, співучу,  
Бо вона, як квітка, дуже квітуча!

\*\*\*

Тому, що вона лагідна та красива.  
День без мови рідної неможливо прожити,  
Як без повітря щодня ходити?  
Нічого немає дорожчого за мову, якщо ти її цінуєш,  
А не проти неї голосуєш.  
Ця мова може багато чого навчити –  
Наприклад, як Україну любити,

Як її шанувати та пісні про неї співати.  
Любіть цю мову, а не сваріть,  
І в серці її до кінця життя несіть!

---

---

## Світлана Сівер

---

---

учениця 11 класу Більмацького опорного  
закладу загальної середньої освіти I-III ступенів

### КАЗКА ПРО ЗВИЧКИ РІЗНІ – ШКІДЛИВІ ТА КОРИСНІ

*«Гроші – мідь, одяг – тлін, а здоров'я – найдорожче»  
Народна творчість*

Десь, колись, а, може, вчора відбувались ці події. Жили-були два хлопчики (хоча могли бути й дівчатка), із впевненістю можна сказати – діти. Спираючись на їх досвід, спробуємо розібратися, які звички приносять нам користь, а які – шкодять нашому здоров'ю. Зазирнімо в майбутнє і спрогнозуймо наслідки здорового й нездорового способів життя, щоб не наробити помилок та не завдати шкоди своєму організмові.

За спосіб життя кожної людини відповідають її уподобання та численні звички. А що таке звички? Звички – це ті правила, які ми умисне або мимоволі встановили для себе, те, що робимо щодня або дуже часто.

Наші дітлахи – Дем'ян і Фома. Отже, настає ранок. Дем'ян прокидається бадьоро та одразу стає до зарядки, виконує фізичні вправи. А от Фома має звичку довше поспати, ліньки йому робити якусь там зарядку. Як ви думаєте, у кого із цих дітей є гарна, корисна для здоров'я звичка? А ігнорування ранкової зарядки — яка звичка? (Думайте, міркуйте та на вус мотайте.)

Хто зробив зарядку, хто – ні, та після неї настає час водних процедур. І от Дем'ян вмивається ретельно, прохолодною (але не крижаною!) водичкою, з духмяним, запашним милом, обов'язково чистить зубки. Фома теж умивається, але як? Та так, як він звик це робити: занадто гарячою водою, без мила (а навіщо воно, коли так щипає очі?), а зуби взагалі не чистить, бо не має, бачте, такої звички.

Далі час нашим школярикам приступати до сніданку. Але що це? Дем'ян сів до столу, не поспішаючи, з'їв кашу й попив теплого чаю, а Фома, похапцем з'ївши маленьку шоколадку, став одразу вдягатися до школи.

Далі хлопчики йдуть до школи. Один з них усе поглядає на спортивний майданчик: так і хочеться йому після уроків прийти сюди, щоб пограти з друзями у футбол або бадмінтон. А Фома із заздрістю дивиться на старшокласників: вони такі дорослі, вже, мабуть, і цигарки палять! «Підросту – теж буду палити», – думає Фома. Шановні читачі, а ви як вважаєте, що корисніше для здоров'я – займатися спортом чи палити? (Я теж вважаю, що спорт – це корисно, а паління – дуже шкідлива звичка.)

Продзвенів дзвоник, починається урок. Сидять наші хлопці теж по-різному: Дем'ян має звичку сидіти рівненько, випрямивши спинку. А от Фома сидить за партою, зсутулившись та вигнувши спину дугою, пише, нахилившись до самого зошита, – мало не носом літери виводить... Робіть висновки самі. (Адже неправильна постава під час сидіння за партою може викривити хребет і спричинити захворювання в майбутньому.)

На великій перерві хлопчики заходять до шкільної їдальні. Обидва миють руки, а в буфеті Фома чомусь не бере обіду, а купує тільки пиріжок. Бігає по шкільному коридору, поспіхом ковтає та не жує. А Дем'ян бере і першу, і другу страву, їсть, ретельно пережовуючи, не кваплячись. (Ніби обидва і не голодні, та наслідки очевидні: людина, яка харчується неправильно, всухом'ятку, відчуває важкість, біль, неприємні відчуття в животі.)

Ось і день наближається до кінця. Дем'ян лягає спати вчасно. А от Фома не такий – у нього є звичка допізна грати в комп'ютерні ігри, дивитися телевізор або читати, лежачи в ліжку.

Так-так, наші звички бувають різними – і наслідки, і вплив на організм, вони також мають різні. Одні роблять нас здоровішими, міцнішими, більш стійкими до хвороб, а інші, навпаки, послаблюють наше здоров'я, викликають кволість, забирають наснагу й життєві сили. Недаремно в народі кажуть: «Найбільше багатство – здоров'я», бо без нього людині важко насолоджуватися будь-чим, а хворий мріє тільки про одужання.

Думайте, міркуйте та на вус мотайте. Наша казка вчить, а ВАМ на світі жити!!!

## ЗМІСТ

|                                          |    |
|------------------------------------------|----|
| До читачів . . . . .                     | 3  |
| Олександр Шиян . . . . .                 | 4  |
| Людмила Кожухар . . . . .                | 4  |
| Любов Сахно . . . . .                    | 7  |
| Катерина Бажан . . . . .                 | 12 |
| Володимир Горбань . . . . .              | 13 |
| Андрій Горбатенко . . . . .              | 14 |
| Тетяна Куриленко . . . . .               | 15 |
| Анатолій Левада . . . . .                | 19 |
| Тетяна Мінакова . . . . .                | 21 |
| Марія Онишко . . . . .                   | 25 |
| Валерія Півень . . . . .                 | 27 |
| Світлана Причиненко . . . . .            | 28 |
| Вікторія Ровна . . . . .                 | 30 |
| Віктор Спахі . . . . .                   | 31 |
| Любов Абліцова, Віктор Марочко . . . . . | 34 |
| Костянтин Причиненко . . . . .           | 35 |
| Василь Прохорович . . . . .              | 36 |
| Тетяна Черниш . . . . .                  | 38 |

### ДИТЯЧИМ ПЕРОМ

|                           |    |
|---------------------------|----|
| Кіра Дем'яненко . . . . . | 42 |
| Кіріл Зікій . . . . .     | 44 |
| Євгенія Карп'як . . . . . | 46 |
| Богдан Мозговий . . . . . | 48 |
| Світлана Сівер . . . . .  | 49 |

# **НАШ РІДНИЙ КРАЙ – ПЕРЛИНА СТЕПОВА**

Альманах  
Випуск II

Над збіркою працювали:

Олена Прилепська, Світлана Савчук,  
Ольга Байковська, Тетяна Куриленко,  
Лілія Сівер, Лілія Кириченко, Інна Лісна,  
Валентина Сіляєва, Костянтин Причиненко  
Обкладинка – фото Олександра Родіонова

Надруковано в КП «Більмацька друкарня». 2021 р. Зам.№772.  
Друк електрографічний, папір офсетний, гарнітура Cambria, формат 60×84/16, ум. друк. аркушів – 3,02, наклад 100 прим.

Адреса друкарні: 71001, пров. Поштовий, 27, смт Більмак,  
Запорізька обл. т. 06147 22434, e-mail: bilmak-druk@ukr.net

